

1977 FEB 1 1

Népszava

708

„Idáig folyton hotelszobák lakója volt”

Zny

Ady emlékmúzeum Budapesten

Sokan megfordultak ebben a lakásban 1917 őszé és 1919 januárja között. Például Babits Mihály, Bölöni György, Dénes Zsófia, Fenyő Miksa, Hatvany Lajos, Móricz Zsigmond, Osváth Ernő meg Schöpplin Aladár. Pedig nem voltak ezek a szobák semmiféle hivatali vagy szervezeti. Magánlakás volt a budapesti Veres Pálné utca 4-6. számú ház első emeletének 1-es számú ajtaja mögött. Boncza Berta lakta az úrval, akit Ady Endrének hívtak.

A költő apósáé, a lányával és vejevel haláláig ki nem békülő Boncza Miklósé volt ez a háromszobás lakás. Boncza Berta akkor örökölte, amikor apja 1917 januárjában meghalt. Ady és Csinszka — használjuk most már ezt a játékos, kedves nevet, amelyet a költő adott feleségének — az év őszén költöztek a Veres Pálné utcába. „Télre a Veres Pálné utcában Csinszka régi biedermeyeres bútorokkal csinos és kellemes fészké t teszi a három szobát. Ady Endrének most lenné először életében igazibb, rendes otthona. Idáig folyton hotelszobák lakója volt.” — írja Bölöni György *Az igaz Ady* című könyvében. Hatvany Lajosnál ezt olvashatjuk: „Adyék három szobája a Veres Pálné utcában, csupa kedves, meghitt családi bútor, kecses izléses elrendezésben.”

A Veres Pálné utca 4-6-ban, az egykori lakás-

ban, most Ady Emlékmúzeum nyílt. A hét elején a rendező, Sára Péter irányításával még az utolsó simításokat végezték a szobák berendezésén, s ma már látogatókat fogadnak. Számos fennmaradt fénykép, leírás tette lehetővé, hogy pontosan helyreállítsák az egykori berendezést. A bútorok nagyobb része eredeti, Márffy Ödön festőművész — Csinszka második férje — és családja örizte meg. Apróbb használati tárgyak és képek pedig Ady Lajoséktól kerültek a Petőfi Irodalmi Múzeumba, amelyekhez a Veres Pálné utcai emlékmúzeum tartozik.

A dolgozószoba. Bölöni idézem ismét: „Bandi szobájában egy ágy. Az ablaknál háttal a világosságnak, sarokra fordítva íróasztal, mellette könyvespolc. Divány és székek.” A mai látogató is ott láthatja az eredeti ágyat, könyvespolcot, s egy kis szekrényt. Eredeti továbbá egy szőrmés takaró is, valamint több kisebb használati tárgy. Köztük a fényképekről jól ismert íróasztali lámpa, rajta az az arnyó, amelyet Csinszka maga csinált a tönkrement régi helyett. A lakás nem eredeti bútorai is korabeliek, a leírásoknak megfelelőek. Így például a dolgozószobában az íróasztal. Egyszer talán előkérik az eredeti is, az a kicsi biedermeier íróasztal, amelyik ott állt „háttal a világosságnak”.

A könyvespolcon folyóiratok a *Nyugat*, a *Huszadik Század* és mások.

Mellettük, alattuk, fölöttük Ady kedvenc könyvei, Balassitól, Csokonaitól, Petőfitől, Babitstól, Baude-laire-től, Zolától és másoktól. Kötetek, kedvelt görög és latin szerzőitől is. Köztük egy 1802-es kiadású *Vergilius-kötet*, Baróti Szabó David fordításában. Ajándékba kapta tanárbarátaitól. Benne dedikáció: „1911. január 15. Ady Endrének szeretettel”, s az aláírók között Pintér Jenő, Horváth János, Vén Szilágyi Sándor, Kuncz Aladár és mások neve.

A fogadószobában az uyanacsak eredeti, két bársonyhuzatú szalanganitúra, egy Mária Terézia korabeli tabernakulum, üvegezett felsőrészen hiánytalanul egy tizenkét személyes, szép herendi teáskészlettel s más készletek darabjaival. Csinszka szobájában az ágy, az öltözőasztal szintén eredeti, miként mindegyik szobában egy-egy szőnyeg is, továbbá a képek a falon. A felsorolás korántsem teljes, nincs is szükség arra, hogy itt leltári pontoságú jegyzékkel szolgáljunk. A lakásműzeumot bárki megnézheti. Említeni kell azonban azt a külön kiállítóhelyiséget, amelyet a volt konyha és személyzeti szoba helyén alakítottak ki. Ott az Ady munkásságával, háborúellenes költészetével foglalkozó, s a Csinszka-szerelmen történetét idéző dokumentumok kaptak helyet. Képek, könyvek, hivatalos iratok, levelek, kéziratok.

Kiragadok egyetlen-egyét, a kevésbé ismertek

közül. Egy Csucsán, 1915 májusában keltezett adóbevallási lap, amelyik mint ilyen, nem is lenne érdekes. A rovatok azonban Ady kézírásával kitöltve, s a 13. pont „Munkaadójának neve, foglalkozása, lakhelye (az üzlet, gyár, stb. szerint):” után ez a válasz áll: „Különféle folyóiratok s napilapok, mikor háború nincs.”

Ebben a szobában láthatnak egyébként nagyon ügyesen összeválogatott diakepeket a látogatók, s hallhatnak hozzájuk kísérrészveget Ady életéről, illetve néhányat a versei közül.

Ebben a lakásban kereste fel Adyt 1918. november 19-én a Nemzeti Tanács küldöttsége — Hock János, Mellerné Miskolczi Eugénia, Nagy György, Wildner Ödön és velük Hatvany Lajos —, hogy tolmácsolja a tanács és a kormány hivatalos üdvözlését.

Itt írta legutolsó versét Ady, az *Üdvözlés a győzönek* címűt, s előtte például olyanokat, mint a *Krónikás ének 1918-ból*, a *Mai próféta átka* vagy az *Elégedetlen ifjú panasza*, amelyben a második versszak utolsó sora ez a mondat: „Oh, forradalmak, miért késtek?”

A Veres Pálné utca 4-6. számú ház falára Varga Imre készített a tekintetet már messziről vonzó Ady-domborművet a megnyitóra. Ezt a fémbe öntött Ady-arcot látjuk, mielőtt belépünk a kapun, s elindulunk felfelé a lépcsőkön, oda, ahol Ady, negyvenévesen, végre otthonra lelt.

Mátys István